DEN NORSKE KYRKJA
Dovre kyrkjelege råd

MØTEBOK – DOVRE KYRKJELEGE RÅD

Møtedato	**Møtestad**
tysdag 3. april 2018 kl. 19.00 - 22.00	Klukkarhaugen

TIL STADES PÅ MØTET

Med stemmerett:	
Dovre sokn:	Guri Ruste, Helle Hundevadt, Sonja Rykhus, Hans Ingvald Hovde.
Dombås sokn:	Steinar Botheim, Stina Cecilie Storhaug Løkken, Martin Berg, Randi Brennhaug.
Prest:	Daniel Johansson.
Kommunerepr.:	Knut Nytun.

Med tale- og forslagsrett: kyrkjeverge Elin Marit Andgard, Tove Jenny Qvan.

SAKER TIL HANDSAMING

SAK 19/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
SAK 20/18	KYRKJEPLAN 2018-2021
SAK 21/18	VERNEPLAN FOR GRAVMINNE PÅ DOVRE KYRKJEGARD
SAK 22/18	LJOSTENNINGSTAD I DOVRE KYRKJE
SAK 23/18	HØYRING OM NY LITURGI FOR HØGMESSE
SAK 24/18	SØKNAD OM KONFIRMASJON I EYSTEINKYRKJA I 2019

UNDERSKRIFTER

Vi stadfestar med underskrifta vår at det som er ført på saksnummer 19-24/18 er i samsvar med det som vart vedtatt i møtet.

Innkalling: Utsendt 23.3.2018.

Hovedutskrift: Dovre kommune v/ formannskapet og rådmannen, Prost i Nord-Gudbrandsdal, arbeidstakererepr. i administrasjonsutvalget, revisor.

Råd/utvalg	Møtedato	Arkiv	Saksmappe
Dovre kyrkjelege råd	3. april 2018		

SAK 19/18 REFERAT OG ORIENTERINGER

Saksopplysningar:

- **Protokoll frå Dovre kyrkjelege råd 12. februar 2018**

- **Referat fra møter:**
  - Orgelkomiteen 8.2
  - Gudstenesteutvalget 8.2
  - Kyrkjemusikkutvalget 13.3
  - Diakoniutvalget 20.2 og 7.3
  - Åpne kirker langs pilegrimsleden 6.3
  - Jubileumskomiteen 19.2 og 19.3
  - Arbeidsutvalget 21.2

- **Orienteringer:**
  - Stillingsutlysninger
  - Oppfølging sak 28/17, næringsverksemd på kyrkjegardane. Avtaler sendt ut 15.3.. Pr d.d. har 8 av 12 returnert avtale.
  - Prosjekt om tverrfaglig opplæring i prostiet. Dagsamlinger haust-18 og vår-19.
  - Medarbeiderkveld 17. april: ca 120 personer inviterte.

- **Post:**
  - Kirkerådet: Framdriftsplan for Kirkerådets arbeid med kirkeordning 2018-2020
  - Hamar bispedømmeråd: Om møtestruktur og samarbeid i og mellom de to arbeidsgiverlinjene i kirken (utdelt i møtet)
  - KA: Brosjyre om sikring av kirkeinventar utdelt.

Innstilling:
Protokollen frå rådsmøtet 12.2.2018 godkjent. Øvrige orienteringer tatt til etterretning.

Vedtak:
Protokollen frå rådsmøtet 12.2.2018 godkjent. Øvrige orienteringer tatt til etterretning.

Råd/utvalg	Møtedato	Arkiv	Saksmappe
Dovre kyrkjelege råd	3. april 2018	023	2010/3

SAK 20/18 KYRKJEPLAN 2018-2021

Saksopplysningar:
Gudstenesteutvalget, diakoniutvalget og kyrkjemusikkutvalget har komme med innspel til kyrkjeplan. Arbeidsutvalget har samla og koordinert dette sammen med rådets innspel frå møtet den 23.1 (sak 05/18) i det vedlagte forslaget.

Vedlegg:
- Utkast til kyrkjeplan 2018-2021

Innstilling:
Forslag til kyrkjeplan 2018-2021 blir lagt fram for kyrkjelydsmøtet 17. april.

Vedtak:
Innstilling samrøystes vedtatt.

Råd/utvalg	Møtedato	Arkiv	Saksmappe
Dovre kyrkjelege råd	3. april 2018	514	2008/10

SAK 21/18 VERNEPLAN FOR GRAVMINNE PÅ DOVRE KYRKJEGARD

Saksopplysningar:
Helge Klingberg har registrert og laga ein foreløpig verneplan for gravminner på Dovre kyrkjegard. Den er foreløpig fordi det må gjerast avtale med fester/eigar av gravminne og fylkeskommunen bør også gjevast høve til uttale.

Mellom 90 og 100 gravminner er registrert. Litt over halvparten står på grav som er festa. Avtale med festar/eigar vil ikkje legge begrense vidare bruk av grava, men at gravminne skal bli verande og at det ikkje er løyve til å skifte det ut med noko anna. Dei fleste bør bli ståande på kyrkjegarden som ein heilheit, nokre bør plasserast i gravminnestativet for vern mot vær og vind.

Vedlegg:
- Foreløpig verneplan

Innstilling:
DKR slutter seg til foreløpig verneplan og ber kyrkjeverge følge opp arbeidet:
- Sende planen til fylkeskommunen for uttale
- Forberede endring av gravplassvedtektene
- Inngå avtale med festere som har gravminne som er foreslått verna.

Når dette er utført, vil DKR behandle og vedta verneplan.

Vedtak:
Innstilling samrøystes vedtatt.

Råd/utvalg	Møtedato	Arkiv	Saksmappe
Dovre kyrkjelege råd	3. april 2018	413	2011/12

SAK 22/18 LJOSTENNINGSTAD I DOVRE KYRKJE

Saksopplysningar:
Det er behov for eit nytt ljostenningstad i Dovre kyrkje. Det er ikkje brukbart å frakte ljosglobe mellom Dombås og Dovre, og ofte skal den brukast båe stader same dag. Det er derfor ynskjeleg at rådet snarleg fattar vedtek og får bestilt ljostenning til Dovre kyrkje. Saka er tidlegare drøfta i sak 32/16, 10/17, 18/17.

Teikning frå Benjamin Kjellman-Chapin, smedlærar på Hjerleid handverkskule, var gjennomgått i rådet 21. februar 2017 (sak 05/17). I tillegg er teikninga vurdert av to andre, sjå sak 18/17.

Det har vore ynskje om å vurdere andre alternativ, sjå vedlagte bilete fra Vågå kyrkje og ein annan stad. Andre alternativer kan ein finne ved å google «Lystenning i kirken» og velge «Kirkekonsulenten».

Ljosgloba i Vågå er for teljos. Av brannomsyn blir dette sterkt tilrådd å bruke vanlege «juletreljos» og ikkje teljos.

Vedtak:
Dovre kyrkjelege råd ber Hjerleid Håndverkskule utforme ny teikning til ljosglobe i Dovre kyrkje. Rådet ynskjer at nedre del av Benjamin si teikning blir kombinert med øvre del av globe i Vågå kyrkje. Globa skal ha juletreljos.
Kyrkjeverge, kyrkjetenar, nestleiar og leiar får fullmakt til å forhandle med Hjerleid.
Vedtaket var samrøystes.

Råd/utvalg	Møtedato	Arkiv	Saksmappe
Dovre kyrkjelege råd	3. april 2018	312	2012/3

SAK 23/18 HØYRING OM NY LITURGI FOR HØGMESSE

Saksopplysningar:
Kirkerådet har sendt ut til høyring om justering av gudstenesteliturgi. Svarfrist 10. april. Kyrkjeverge har bedt kantor sjå på forslaget og komme med attandemelding om DKR bør avgje eige høyring og i såfall lage forslag til høyringsuttale.

Vedtak:
DKR vedtok samrøystes: DKR avgjev ikkje høyringsuttale.

Råd/utvalg	Møtedato	Arkiv	Saksmappe
Dovre kyrkjelege råd	3. april 2018	311	2011/10

SAK 24/18 SØKNAD OM KONFIRMASJON I EYSTEINKYRKJA I 2019

Saksopplysningar:
Dina Hjerkind og Ann Mari Ruste har søkt om å få konfirmere seg i Eysteinkyrkja 2019. I søknaden skriv dei at båe er døypt der og bur på Hjerkinn og syns dermed det er riktig å konfirmere seg der. Dei nevner også at kyrkja er 50 år i 2019 og at det vil vere hyggeleg å få bruke kyrkja til konfirmasjonshøgtida. Dei ser gjerne at gudstenesta har fokus på pilegrimstradisjonane.

I gudstenesteplan for 2018 er det lagt inn gudsteneste i Eysteinkyrkja pinsedagen kl. 16 (Dovre kl. 12.) I 2019 vil det blir konfirmasjon i Dovre 25. eller 26. mai og i Dombås 1. eller 2. juni. Pinsedagen i 2019 er 9. juni.

Jubileumskomiteen har ynskje om å starte jubileet tidleg på sommeren, og konfirmasjon på pinsedagen må såleis høve godt.

Kyrkjeverge har konferert med organist, og vi går inn for at søknaden blir innvilga.

Innstilling:
DKR vil legge konfirmasjonsgudsteneste i Eysteinkyrkja til pinsedagen i 2019.

Møtehandsaming:
Guri Ruste ba om at DKR vedta at ho er inhabil. Steinar Botheim overtok som møteleiar.

Vedtak:
Innstilling samrøystes vedtatt.

UTKAST PR. 3.4.18 - KYRKJEPLAN FOR DEN NORSKE KYRKJA (DNK) I DOVRE 2018 – 2021

Denne planen er kyrkja sin verksemdsplan som seier om kva visjon vi har, kva områder som blir prioritert og kva vi vil oppnå.
Planen går ut frå kyrkjas formål: DNK er ei evangelisk-luthersk kyrkje,- ei vedkjennande, misjonerande, tenande og open folkekyrkje.

VISJON
Den norske kyrkja i Dovre: Ei kyrkje for alle – heile livet.

VERDIGRUNNLAG
Kvalitet, involvering og tradisjon skal prege alt vi gjer.

MÅL OG TILTAK

Område	Mål	Tiltak
Gudstenester og kyrkjelege handlinger	• Fleire ynskjer å komme til gudsteneste. • Alle skal kjenne seg velkomne og trygge i kyrkja. • Gudstenester og kyrkjelege handlingar med høg kvalitet. • Auke kyrkjelydens deltaking i gudstenester og kyrkjelege handlingar. • Bevisstgjere at DNK Dovre er ein del av den verdsvide kyrkja.	– Fleire tema-gudstenester - med bredde og variasjon. – Samarbeide med lag og foreninger om gudstenester. – Syte for variasjon og fagleg solid kyrkjemusikalsk arbeid, og involvere amatører og profesjonelle frå musikklivet og andre kunst- og kulturområder. – Tilpasse innhald, form og salmebruk ved trusopplæringstiltak. – Legge til rette for deltaking og involvering. – Arrangere tekstlesarkurs. – Bruke medhjelparar, m.a. konfirmantar og barn ved trusopplæring. – Ha minst ei gudsteneste i året med fokus på misjon. – Ta med Misjonsavtale og aktuelle saker i forbønn.

Barn og unge	• 90 % oppslutning om dåp.
	• Barn og unge blir kjende og trygge med kyrkja, Bibelen og kristen tru.
		– Invitasjon til dåp.
		– Trusopplæring som tema i dåpssamtalen.
		– Gje tilbod om trusopplæring i samsvar med trusopplæringsplanen.
		   o Babysang, 4-årsbok, skolestart, fra jord til bord, tårnagent, dåpsjubileum, ljosvaken, konfirmasjon, 15+-tilbud
		   o Tilpasse gudstenesta til borna og at borna deltek
		– Fortsette og styrke samarbeidet med skuler og barnehager.
		   o Tilby sangstunder, gudstenester, pilegrimsvandring, opplegg ved alle høgtider.
		   o Vektlegge kunnskapsformidling, tradisjon og kultur.
		– Støtte opp om deltaking på kristne leirer o.a.
		– Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjonar og andre.

Diakoni	• Diakonen skal være ein mogleg samtalepart for barn og unge. • Skape inkluderande møteplassar. • Større fokus på rettferd.	– Diakonen har ein naturleg plass i barne- og ungdomsarbeidet, både for å inkludere diakoni i dette arbeidet og for at det kan skapast arena/forum for å bli kjent (grunnlag for samtaler osv.). – Samarbeide og kontakt med andre, m.a. skule og barnehage. – Arrangere «Det gode måltid» – Kyrkekaffe som sosial arena for kyrkjelyden. – Gode og inkluderande fellesskap i kyrkjas tiltak. – Tilbod om kyrkjeskyss. – Ha rettferd og fasteaksjonen som tema for konfirmantar.
Kyrkjemusikk og kultur	• Kyrkja skal vere ein arena for kultur. • Eit variert og fagleg solid kyrkjemusikalsk arbeid (som både skal integrere amatørar, friviljuge og profesjonelle frå musikklivet og andre kunst- og kulturområder.)	– Skipa til årlege konsertar i alle kyrkjene i Dovre. – Ferdigstille og innvie det nye orgelet i Dombås kyrkje i 2018. – Små stunder med orgelmusikk i advent og fastetida. – Gjennomføre 50-års jubileum for Eysteinkyrkja i 2019. – Salmekveldar.
	• Fornye og formidle pilegrimstradisjonen til kyrkjelyd, pilegrimer og tilreisende.	– Planlegge og arrangere pilegrimsdager, og med slikt innhald og program at lokale deltek.
Kyrkjer og kyrkjegarder	• Bygg og anlegg skal vere brukarvennlege og i god stand. • Kyrkjegardane skal vere ein verdig gravplass, ein stad for å minnast og med gravminne som ein viktig kulturarv. • Gje tilbod om eit stille rom og ei god kulturoppleving gjennom sommeropne kyrkjer.	– Gjennomføre tiltak i samsvar med tiltaksplan for bygg og anlegg – Kartlegge krav for universiell utforming. – Utgreie minnelund ved kyrkjene. – Utarbeide verneplan for gravminner på Dovre kyrkjegard og følge opp denne med avtaler, informasjon m.v. – I lag med reiseliv, kommunen og friviljuge halde kyrkjene sommerope. – Utvikle godt informasjonsmateriell om kyrkjene.
Informasjon, kunngjering og samfunnskontakt	• Kunngjere kyrkja sin aktivitet og tilbod. • Informasjon om DNK Dovre er lett tilgjengeleg. • Dokumentasjon av det som skjer.	– Utgje fire kyrkjeblad årleg. Kyrkjebladet skal spegle den lokale folkekyrkja i form og innhald. – Utgje årsmelding med brei dokumentasjon av kyrkjas aktivitet. – Heimeside med informasjon om kyrkjas verksemd. – Kunngjere aktiviteter via plakater, lokalaviser og Facebook-side. – Koordineringsorgan for å unngå kollisjonar mellom arrangement.

VERNEPLAN FOR GRAVMINNER

DOVRE KYRKJEGARD

Foreløpig

Helge Klingberg, landskapsarkitekt MNLA

2018

VERNEPLAN FOR GRAVFELT OG ENKELTGRAVSTEDER PÅ DOVRE KYRKJEGARD

Kirken på stedet er fra 1736 og det er grunn til å regne med at gravplassen er like gammel. Tidligere kirker har stått andre steder i bygda.
Gravplassen har uvanlig mange gamle og særegne gravminner. De eldste kan være fra 1700-tallet. Det særegne er først og fremst lokalt jern og en lokal bergart, kleberstein. Dette er bearbeidet lokalt.
Gjennom 1900-årene er kirkegården tilført en rekke gravminner av andre norske bergarter. Larvikitt er ganske dominerende. Men det finnes også grå granitt og sort granitt (gabbro).

Denne verneplanen omfatter bare gravsteder/gravminner. Vegetasjon, innhegning og strukturer er ikke tatt med i planen.

HJEMMEL FOR VERN AV STØRRE ELLER MINDRE DELER AV GRAVPLASSEN

Gravferdsloven § 18 fastsetter at gravminner av kunstnerisk eller kulturhistorisk verdi om mulig skal bli stående på gravplassen. Dette forholdet er utdypet i gravferdsforskriften § 27:
Kirkelig fellesråd kan vedta at områder av gravplassen eller enkeltgraver med gravminner og annet utstyr kan bevares. Slikt vedtak kan bl.a. gjøres dersom gravminner på et område av gravplassen eller en grav er av en viss alder, at det representerer en stilhistorie, har lokalt særpreg i form eller materialbruk, gir uttrykk for en interessant personalhistorie eller er unik. Gravplassvedtektene skal inneholde egne bestemmelser for de områder eller graver som vedtas bevart.

I dette tilfellet er gravfeltene L og M, samt gravfelt C, rekke 1, gravene 11 – 17 og gravfelt G, rekkene 1-3 vurdert som områder som vernes i sin helhet.
På gravplassen for øvrig vernes bare enkeltgravminner.

VERNEKRITERIER

Hvert av de verneverdige gravminnene er ført inn på et standardskjema. Det siste punktet på skjemaet handler om vernekriterier.
Gravferdsforskriften § 27 lister som nevnt opp følgende vernekriterier:

- Gravminner av en viss alder (altså høy alder)
- Gravminner som representerer en stilhistorie
- Gravminner som har lokalt særpreg i form eller materialbruk
- Gravminner som representerer en interessant personalhistorie
- Gravminner som er unike.

HØY ALDER

Riksantikvaren ga i sin tid det råd at gravminner eldre enn 100 år ikke burde flyttes eller fjernes. Dette prinsippet er fulgt i denne planen. Det er imidlertid ikke sikkert at eldste dødsdato som er påført et gravminne gir uttrykk for dets alder. Gravminnet kan ha kommet på plass kortere eller lengre tid etter første gravlegging.

Alle gravminner på kirkegården fra 1917 eller tidligere er tatt med blant de vernede.

STILHISTORIE

På Dovre kyrkjegard fins det en rekke eksempler på gravminner med en stilhistorie, dvs. gravminner som er typiske for en periode. Obelisken er et typisk eksempel på et gravminne som var i bruk en periode (1880-1930). Det rektangulære, stående gravminnet med løse vanger på sida er også typisk for en periode (1930 – 40 tallet).

LOKALT SÆRPREG I FORM ELLER MATERIALBRUK

En rekke gravminner på Dovre kyrkjegard faller inn under denne kategorien. Gravminner av kleberstein fins så godt som bare i Gudsbrandsdal og da fortinnsvis nord i dalen. Slike gravminner har derfor fått karakteristikken «sjelden, lokal bergart» som vernkriterium. I tillegg er disse gravminnene produsert lokalt.

INTERESSANT PESONALHISTORIE

Noen gravminner på Dovre kyrkjegard faller inn under denne kategorien.

UNIKE GRAVMINNER

Slike fins det en rekke av på Dovre kyrkjegard. Det gjelder lokalt produserte klebersteinsgravminner og smijernskors.

Klebersteinsgravminner med parallelle sider, med tilbaketrukket skriftfelt og gavlformet avslutning i fire retninger og tilsvarende, men med utkraget og avtrappet topp med kors fins bare på Dovre kyrkjegard.

VEDTEKTENE FOR GRAVPLASSEN

Fremtidig bruk av gravfeltene L og M, samt gravfelt C, rekke 1, gravene 11 – 17 krever egne bestemmelser (jf. gravferdsforskriften § 27 siste ledd) som beskrives slik i vedtektene for gravplassen:

§ X. Vern av gravminner

Alle graver kan brukes som før. Dvs. at det kan gravlegges både kister og urner.
Alle gravminner på gravfeltene L og M, samt gravfelt C, rekke 1, gravene 11 - 17 er vernet. Dersom ledige graver på feltet tas i bruk og det settes opp gravminner, skal de godkjennes særskilt av kirkelig fellesråd og det skal legges vekt på at de harmonerer med det særpreget feltet har. Gjenbruk av gamle gravminner kan være aktuelt.
På alle gravfelt, bortsett fra de som er nevnt ovenfor, er bare enkeltgravminner vernet. Deres vern gir ingen særskilte begrensninger på omgivende gravminner.

Dersom det ordinære tekstfeltet på et vernet gravminne er fullsatt, skal en sette inn fremtidige navn og data på baksiden eller på en steinplate som plasseres i bakken foran gravminnet. En slik plate skal forarbeides av samme bergart og med samme overflatebehandling som gravminnet.

§ Y, AVTALE MED FESTERE DER GRAVMINNE OG ANNET VERNES
For gravminne og annet utstyr (gravramme, jerngitter, singel, kant ved plantefelt mv.) som vernes og som er i privat eie, gjøres det skriftlig avtale med eieren (festeren) om vern. Ved eierskifte må det gjøres ny avtale.
I avtalen forutsettes det

- *at vernet ikke får følger for bruken av gravstedet.*
- *at gravminne og øvrig utstyr ikke suppleres eller forenkles.*
- *at det likevel skal være anledning til å legge en navneplate i bakken i høyde med terrenget omkring når det ikke er plass til flere navn foran eller bak på gravminnet.*
- *at navneplater som ligger i bakken skal være av samme bergart og ha samme overflatebehandling som gravminnets skriftflate.*
- *at kirkelig fellesråd kan anmode om at vegetasjon fjernes og nyplantes.*
- *at gravminne og annet utstyr overtas av gravplassen dersom festeavtalen opphører.*

§ Z. NYE FESTERE TIL GRAVSTEDER MED VERNEDE GRAVMINNER
Når det opprettes et nytt festeforhold til et vernet gravsted, forutsettes det at det gamle gravminnet benyttes. Gamle navn fjernes og nye settes inn.

DE NESTE SIDENE I DETTE DOKUMENTET

På neste side er det gjengitt et oversiktskart over Dovre kyrkjegard. Det viser hvor de ulike gravfeltene er plassert. Feltene er navnet med bokstaver fra A til O.
På de følgende sidene følger gravkartene, et kart for hvert felt. Hver rute på kartet betegner en grav. En del ruter er påført kyss. Hvert kryss betegner et vernet gravminne og hvor på gravfeltene de finnes.
Hver grav har en gravidentitet (gravID), for eksempel A-04-10. Det betyr gravfelt A, rekke 04 og grav nummer 05 i rekka.Den graven har et kryss.
Gravidentiteten er gjengitt ;verst til h;yre p hvert registreringsskjema som flger bakerst.

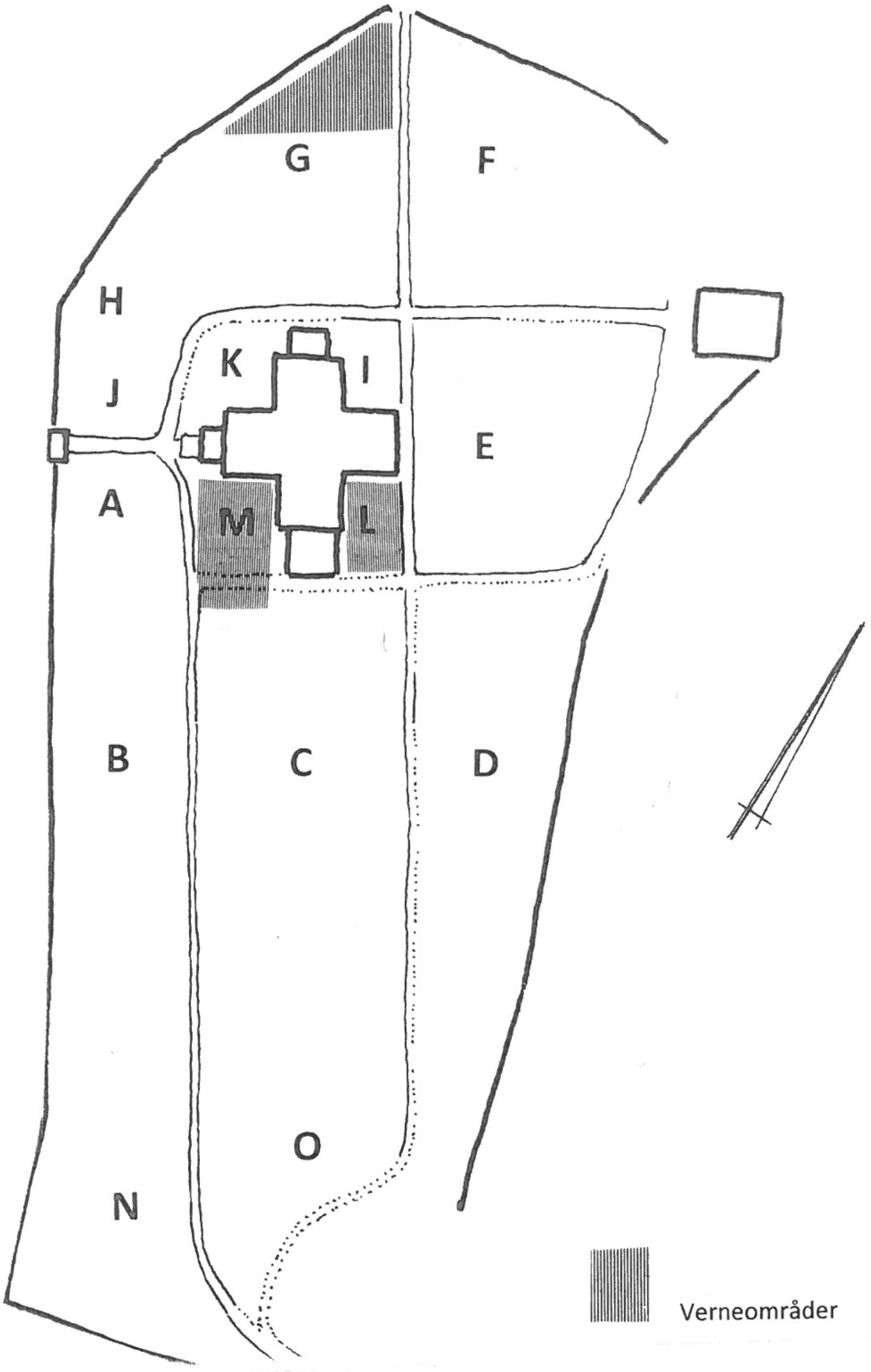

DOVRE KYRKJEGARD

Verneplan for gravminner – oversikt over gravfeltene

Uten målestokk

Eksempel på reg.skjema

KULTURHISTORISK REGISTRERING GRAVSTEDER

DATO: 22.06.17.	REGISTRERING FORETATT AV: Elin Marit Andgard/Helge Klingberg

FYLKE	Oppland	GRAVPLASS	Dovre kyrkjegard
KOMMUNE	Dovre	FELT	A
		REKKE	03
SOKN	Dovre	GRAV. NR.	01

PLASS FOR FOTO OG EVENTUELT SKISSE AV GRAVSTED

	JA	NEI		
Har gravstedet flere gravminner?				

TYPE GRAVMINNE — GRAVSTEDETS DEKKE — INNRAMMING

MATERIALE	Stein	Tre	Jern	Annet	GRAS	x	STEIN	
STÅENDE			x		GRUS		TRE	
LIGGENDE					HELLER		JERN	
RAMME					ANNET		ANNET	

HØYDE	BREDDE	TYKKELSE	LENGDE
175	80	3	

BESKRIVELSE AV GRAVMINNE

Smijern. Kors med vridde armender og krølledekor av flattjern. Messingklosser på armendene. Høy sokkel av kleberstein. Navneplate av messing.

.

INNSKRIFT

	Nedsenket	Forhøyet	Løse bokstaver	Malt	Annet
TYPE INNSKRIFT	x				

GRAVMINNETS TILSTAND:

	MEGET GOD	GOD	DÅRLIG
TILSTAND		x	

KOMMENTARER :

KULTURHISTORISK VURDERING:

	Bevaringsverdig	Meget bevaringsverdig
SOM ENKELTOBJEKT		x
SOM DEL AV MILJØ		x

VERNEKRITERIER:

Høy alder. Lokalt materiale. Lokalt tilvirket.